

Poročni boter in krstna priča

vjenčani kum (poročna priča) - poročni boter

sestra od strica (sestrična) - stričeva sestra

rodica (sestrična) - rodnica (sestrična)

bratranec – bratac (bratec)

sestrična - strina (teta)

sinček – sinovac (nečak)

Krvno sorodstvo

Ravna črta krvnega sorodstva

predniki:

1. koleno: oče, mati
2. koleno: ded, babica
3. koleno: praded, prababica
4. koleno: prapraded, praprababica
5. koleno: praprapraded, prapraprababica

potomci:

1. koleno: sin, hčerka
2. koleno: vnuk, vnukinja
3. koleno: pravnuk, pravnukinja
4. koleno: praprnuk, praprnukinja
5. koleno: prapraprnuk, prapraprnukinja

1.2 Stranska črta krvnega sorodstva (sorojenci in njihovi potomci):

1. posredni sorodniki, ki imajo skupnega prednika v prvem kolenu: bratje in sestre ter njihovi potomci, nečaki in nečakinje
2. posredni sorodniki, ki imajo skupnega prednika v drugem kolenu: strici in tete ter njihovi potomci, bratranci in sestrične
3. posredni sorodniki, ki imajo skupnega prednika v tretjem kolenu: prastrici in pratete, mali/mrzli bratranci in male/mrzle sestrične
4. posredni sorodniki, ki imajo skupnega prednika v četrtem kolenu: praprastrici in prapratete

Nekrvno sorodstvo

Sorodstvene vezi vežejo tudi nekrvno sorodstvo, tj. pridobljeno sorodstvo, npr. svaštvo s poroko (***svak, svakinja***), botrstvo (***boter, botra***), pobratenje, posestrenje, posvojitvev.

S poroko pride do pridobljenega sorodstva tudi med rodом enega in drugega zakonca (***zet, snaha; tast, tašča***).

- ***tast*** in ***tašča*** tako za moževa kot za ženina starša
- ***stric*** tako za očetovega kot za materinega brata
- ***teta*** tako za očetovo kot za materino sestro
- ***nečak*** oz. ***nečakinja*** tako za bratovega kot za sestrinega otroka
- ***bratranec*** oz. ***sestrična*** tako za stričevega kot za tetinega otroka

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **nečak** in **nečakinja**:

- ***sinovac*** (bratov sin v razmerju do moške osebe)
- ***sinovica*** (bratova hči v razmerju do moške osebe)

- ***bratić*** (bratov sin v razmerju do ženske osebe)
- ***bratična*** (bratova hči v razmerju do ženske osebe)
- ***nećak*** (sestrin sin v razmerju do moške osebe)
- ***nećakinja*** (sestrina hči v razmerju do moške osebe)

- ***sestrić*** (sestrin sin v razmerju do ženske osebe)
- ***sestrična*** (sestrina hči v razmerju do ženske osebe)

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **stric** in **teta**:

- **stric** (očetov brat)
- **strina** (žena očetovega brata)

- **amidža** (očetov brat)
- **amidžinica** (žena očetovega brata)

- **ujak** (materin brat)
- **ujna** (žena materinega brata)

- **daidža** (materin brat)
- **daidžinica** (žena materinega brata)

- **teta, tetka, tetka po ocu** (očetova sestra)
- **teta, tetka, tetka po majci** (materina sestra)
- **tetak, teča** (mož očetove sestre, mož materine sestre, tetin mož)

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **bratranec** in **sestrična**:

- ***stričevič, amidžič, brat od strica, rođak*** (stričev sin)
- ***stričevična, amidžična, sestra od strica, rodica*** (stričeva hči)
- ***ujakovič, daidžič, brat od ujaka, rođak*** (sin materinega brata)
- ***ujakovična, daidžična, sestra od ujaka, rodica*** (hči materinega brata)

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **tast** in **tašča**:

- ***svekar*** (možev oče)
- ***svekrva*** (moževa mati)
- ***punac, tast*** (ženin oče)
- ***punica, tašta*** (ženina mati)
- ***prijatelji*** (zetovi in snahini starši drug drugemu)

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **zet in **snaha**:**

- ***snaha*** (sinova žena, bratova žena)
- ***nevjesta*** (sinova žena, bratova žena)
- ***zet*** (hčerkin mož, sestrin mož)

Sorodstvena razmerja, ki se v slovenščini izražajo z izrazoma **svak in **svakinja** (t. i. svaštvo):**

- **djever** (možev brat)
- **jetrva** (žena moževega brata)
- **zaova** (moževa sestra)
- **zaovac** (mož moževe sestre)
- **šurjak** (ženin brat)
- **šurjakinja** (žena ženinega brata)
- **svast, svastika** (ženina sestra)
- **pašanac** (mož ženine sestre)
- **šogor** (možev ali ženin brat)
- **šogorica** (žena moževega ali sestrinega brata)

**Sorodstveno razmerje, pridobljeno s
sklenitvijo zakonske zveze (mož, žena;
sopro, soproga):**

muž i žena

suprug i suprug

čov(j)ek i žena

Botrsko razmerje (**botrstvo, botrina**):

- **kumstvo** (botrstvo)
- **kum** (boter, zastopnik ali priča pri krstu, birmi ali poroki in podobno)
- **kuma** (botra, zastopnica ali priča pri krstu, birmi ali poroki in podobno)
- **kumče** (krščeneec, birmanec/krščenska, birmanka oziroma človek v razmerju do botra ali priče)
- **krsni kum, krsna kuma** (krstni boter, krstna botra)
- **krizmani kum, krizmana kuma** (birmanski boter, birmanska botra)
- **vjenčani kum, vjenčana kuma** (poročna priča)
- **šišano kumstvo** (t. i. nastrižno kumstvo)
- **šišani kum** (t. i. nastrižni kum)

Volio/Voleo je igrati karte s kumovima.

Rad je igral karte **z botri.**

Rad je igral karte **z botroma.**

Rad je igral karte **s poročnima pričama.**

Rad je igral karte **s prijatelji/sosedi.**

Rad je igral karte **s sorodniki/z žlahtniki.**

Ivan mu je bio kum na vjenčanju.

Ivan je bil njegova **poročna priča**.

- ***babička***: ljubkovalno stara mati (redko)
- ***bratan***: bratov sin; nečak (star.)
- ***bratič***: bratov sin; nečak (star.)
- ***bratič***: bratranec (nar.)
- ***bratična***: bratova hči; nečakinja (star.)
- ***bratranka***: hči strica ali tete; ***sestrična***: (nar.)
- ***botrn***: ki je v botrskem razmerju (nar.)
- ***dedej***: 1. stari oče, ded; 2. moški, navadno starejši; 3. (zakonski) mož (nar.)
- ***dever***: svak (zastar.)

- ***kum***: boter (nar.)
- ***kumek***: botrček (nar.)
- ***kumče***: krščen človek v odnosu do svojega botra; krščenelec (nar.)
- ***kuma***: botra (nar.)
- ***kumica***: botrica (nar.)
- ***kumstvo***: botrina, botrstvo (nar.)
- ***mamika***: mama, mati (nar.)
- ***matka***: mati, mamica (zastar.)
- ***nona***: stara mati, babica (nar.)
- ***nono***: stari oče, ded (nar.)
- ***novica***: nevesta (nar.)
- ***novič***: ženin (nar.)

- ***oča***: oče (star.)
- ***otec***: oče (star.)
- ***oma***: v meščanskem okolju stara mati, babica (redko)
- ***papa***: v meščanskem okolju ata, oče (star.)
- ***papaček***: v meščanskem okolju ata, oče (star.)
- ***papači***: v meščanskem okolju ata, oče (star.)
- ***sestrana***: sestrična (star.)
- ***sestranec***: bratranec (star.)
- ***sestrič***: 1. bratranec (nar.); 2. sestrin sin; nečak (star.)
- ***strnič***: bratranec (nar.)

- **tata**: v meščanskem okolju ata, oče
- **tatek**: v meščanskem okolju atek, očka
- **tati**: v meščanskem okolju atek, očka
- **tetič**: tetin mož (nar.)
- **ujec**: materin brat, stric (po materini strani) (star.)
- **ujna**: 1. materina sestra, teta (po materini strani); 2. navadno kot nagovor za starejšo znano žensko; teta (star.)

Štucajući posle druge flaše, Pavle je Nikoli pričao o rođacima. **Ujak** Petar je postao mitropolit i položio zakletvu caru. Kako je ostareli **teča** Branković?

(Vladimir Pištalo: *Tesla, portret među maskama*.
Zrenjanin: Agora, Novi Sad: Budućnost, 2010, 189.)

Mi bismo već i zbog opće demokratičnosti morali nuditi prikladne epitafe za razne vrste srodstva. /.../ Možda će tkogod od njih vrlo bolno doživjeti smrt **šurjaka** ili **bratića**, pa će mu poželjeti ugravirati nešto prigodno.

*Oj **zaovo** tugo naša
takva nas je kob snašla.*

*K tebi te Gospod uze
dok licem nam liju suze.*

/.../ Na to mjesto možeš staviti što god hoćeš.
Zaovu, zeta, jetrvu, šogoricu, pašanca ...

(Goran Tribuson: *Mrtva priroda. Ogledi iz estetike*. Zagreb: Mozaik, 2003, 105–106.)

Kum Horaček je bio tip iz obližnjeg sela i zbilja nekakav **kum**, ali se više nitko nije sjećao kakav, **vjenčani**, **krsni**, naš, bakin. /.../

Kuma Gina Omčikus bila je silno zaboravna pa je znala više puta posoliti jelo.

(Goran Tribuson: *Ne dao bog većeg zla*. Zagreb: Mozaik, 2002, 142, 163.)

Mi smo s njima u nekoj vezi, zvala sam ga **kum**, a nju **kuma**, ali nisu baš mene držali na krstu, možda moga tatu. Uvijek smo se u **kumstvima** izmjenjivali s njima, a sve mi se čini da smo bili i rod, jer su oni dobili ovu kuriju, toga se sjećam, ali sam mislila da odavna nisu na životu.

(Ivan Slamnig: *Bolja polovica hrabrosti*. Zagreb, Znanje, 1979, 65.)

- Ko da imam akvarijum, a ne kupatilo - mrmlija **Tetak** iznad kafe i računa za vodu.
- Popola ćemo - kažem ja.
- Nećemo. U ovoj kući gosti ne plaćaju.
- Nismo gosti, mi smo izbjeglice.
- Niste, **zete**. Izbjeglice nevolja otjera, a vi ste iz ćeifa izašli.

(Nenad Veličković: *Otac moje kćeri*. Sarajevo: Omnibus, 2003, 30.)

Neira je, tako se zvala Garina mati, umrla na porodu, **dedo** je priču o jezeru zauvijek stavio u bunker sjećanja i zabranio **nani** da, nakon što je jednom ispričala Gari zašto nema ni oca ni mater, više ikada kaže makar jednu riječ, a **tetka** bi, čim bi joj neko spomenuo sestru, tri puta pljunula, brzo gutala kocku šećera, zaljevala je vodom i izgovarala:
- Da Bog sakloni i sačuva.

Niti je tetka voljela Garu niti Garo tetku. I tako punih petnaest godina. Sve dok se tetka nije udala i u kuću dovela konduktera prigradskog autobusa kojim je iz Lipnice išla na posao u tvornicu kvasca u Tuzli. Čim se **tetak** uselio i odomaćio, tetka je počela paziti na **sestrića**.

(Emir Imamović Pirke: *Jel neko vidio djevojčice, kurve, ratne zločince*. Zagreb: AGM, 2006, 6.)

Amir Sarvan bio mi je neki daleki rod. Moj **dido** Osman bio mu je nekakav **amidžić**, šta li. Dido Osman i **majka** Dika živjeli su u braku, manje-više sretnom, punih 60 godina.

(Lamija Begagić: *Godišnjica mature*. Beograd: Rende, 2005, 18.)

Dina je amidžina i amidžincina kćerka
jedinica.

(Snježana Mulić: *Sanduk po mjeri*. Sarajevo: Zoro, 2007,
6.)

Na potiljku svake lutke, ispod kuštrave sintetičke kose, velikim štampanim slovima pisalo je FAMOS.

Po tome smo ih zvale Famosicama. /.../ Anine Famosice bile su sestre, a mojim Famosicama **rodice**; moja Famosica je Amilinoj bila **bratična**; Amilina Famosica Senadinoj **amidžična** ... Bila je to čitava obitelj ženske *djece* uplakanog lica.

(Snježana Mulić: *Sanduk po mjeri*. Sarajevo: Zoro, 2007, 39.)

»Upomoć, zaljubila sam se u svog **svekra!**« oglasila se napokon Mili. Aljoša ga mrzovoljno pogleda. »Evo, vidi«, kaže Mili pokazujući na skandalozan naslov u časopisu Sudbina, izdanje iz svibnja '95.

(Ante Tomić: Zaboravio sam gdje sam parkirao i druge priče. Zagreb: HENA COM, 2001, 116.)

- Čovek ne bira rodbinu, nego prijatelje - govorio je **kum** Kole. - Prema tome, nema nikakve obaveze prema toj slučajnoj vezi za koju uopšte nije odgovoran. A, ako se nekada budeš ženio, što ti ne savetujem, **kumiću**, najbolje će biti da izabereš neko siročće, bez igde ikoga! Što se tiče kumstva; e, to je sasvim druga stvar – **kum nije dugme!**

(Momo Kapor: *Ada*. Zagreb: Znanje, 1985, 51.)

Milan vuče plavo crijevo od po cola natraške, a kraj u rukama baš mu je nekako u visini rasporka na hlačama, što upravo neizbježno priziva lascivne asocijacije:

»**Kume**«, kaže Marinko veselo, »šta bi dâ da ti je toliki, a?«

(Ante Tomić: *Što je muškarac bez brkova*. Zagreb: HENA COM, 2001, 54.)

»Imaš li ti sve sakramente?« upita je Brico iznenada.

»Molin?!« začudi se sestra.

»Imaš li sve sakramente, fali nan kuma.«

»Bog s tobom, budalo jedna, kakve sakramente, kakva kuma, o čemu ti pričaš?

»Dodi amo, ovo dvoje se žene, samo nan kuma fali.«

(Ante Tomić: *Što je muškarac bez brkova*. Zagreb: HENA COM, 2001, 183.)

- I pitam te: hoćeš li mi biti **vjenčani kum**?
/.../
- Naravno da ti hoću biti **kum**, ono, samo
...

(Renato Baretić: *Osmi povjerenik*. Zagreb: AGM, 2003, 178.)

Ujak naše varoši

Ujec našega mesta

*Tiha jeza, Pustolovine jednog mladića i
njegovog ujaka*

Tiha groza, Pustolovščine nekega fanta in
njegovoga strica

www.rtv slo.si/odprtikop/milijonar/11/